

MLADÁ FRONTA a.s.

Chabé výdaje státu na výzkum

Technologická agentura musí posílit, aby měla větší vliv, říká její předsedkyně Rut Bízková.

ROZHOVOR
str. 12–13

Jisté vítězství Roberta Fica

Slováci první březnovou sobotu ve volbách rozhodnou, zda chtějí znovu jednobarevnou vládu strany Smer.

TÉMA
str. 8–9

📈 CZK/EUR • 27,030 / -0,010 Kč 📈 CZK/USD • 24,570 / -0,065 Kč 📈 PX • 879,15 / -0,84 % 📈 EURO STOXX 50 • 2887,38 / -1,59 % 📈 ZLATO • 1223,78 \$ / +1,34 %

KOMENTÁŘ: POLITICKÝ ROZMĚR ŠIKANY / str. 14

Krátce

Čeští kontroloři hodnotí i slovenské nemocnice

Tři slovenské polikliniky ze sítě ProCare získaly jako první zdravotnická zařízení v zahraničí certifikát kvality od české Spojené akreditační komise. **str. 5**

Levné komodity poslaly těžáře do obřích ztrát

Australský těžář BHP Billiton vykázal první ztrátu po šestnácti letech. Kvůli propadu cen komodit prodělali i globální hráči Rio Tinto nebo AngloAmerican. **str. 6**

Trh fúzí a akvizic na východě Evropy kulhá

Globálně byl loňský rok na trhu fúzí a akvizic nejlepším od roku 2007, investiční příliv ale prakticky minul země střední a východní Evropy včetně Česka. **str. 7**

přečtěte si:

SPECIÁL
Manažerské vozy

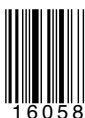
twitter.com/e15news

DOMINIK FERÍ: Kdyby Krejčíř zůstal v rodné zemi, mohl být dneska poslanec nebo vyhrát Českýho slavíka. Ale to on ne. Kdo chce víc, dostane 35 let.

Krtek a trable v rodině

Dědicové výtvarníka Zdeňka Milera, tvůrce legendárního Krtka, **se opět uvidí u soudu.** Správkyně dědictví Milena Fischerová podala žalobu na dceru umělce Kateřinu Milerovou kvůli její knížce **Krtek na návštěvě**, která vyšla na podzim. Fischerová **požaduje ukončení prodeje knihy a náhradu** za neoprávněné užití autorského díla. Do sporu může promluvit ještě **výtvarníkovu vnučka Karolína Milerová.** Ta se již proti knize své tety postavila, zatím však není jasné, zda se k žalobě připojí. **Sama se totiž už několik let soudí s Fischerovou** o licence na Krta. **BYZNYS / str. 4**

9 771803 454307 16058

Zápisník
Pavla Otta

ANO, bude líh!

Volby klepou na dveře a stranické centrály si lámou hlavy, jaká hesla zabere na voliče. Hnutí Andreje Babiše má podle dobře informovaných zdrojů jasno. Slogan ANO, bude líp! podruhé nezafunguje, shodly se špičky partaje. Líp je nebo dokonce možná už bylo. To je prostě fakt. S řešením přišel jako vždy sám šéf, když začal prosazovat levnější pivo. Má to samozřejmě důvod. Kvůli zlevňující ropě a vyššímu zdanění se hroutí prodej biopaliv, který tvoří nemalou část příjmů Agrofertu. Že tato paliva nedokážou od začátku roku konkurovat běžným pohonným hmotám, potvrdilo Čepro. Hromadící se přebytky bioetanolu se tedy přemění na alkohol a ten se levně nabídne občanům. A aby se zabilo několik much jednou ranou, spojí se tato marketingová kampaň s volbami: ANO, bude líh! Mistrovský tah.

Praha nepodepíše dohodu o sesterské spolupráci s Pekingem, podle níž měla závazně uznat „jednotnou Čínu a její politiku“. Máme to chápat tak, že pražská zoo už nebude usilovat o chov pandy velké? Jinak řečeno, že slib primátorky Krnáčové zajistit tohoto medvěda spadne pod stůl? Pražané si už asi zvykají, že jim vládne rozpadlá koalice. Že ale nebudou mít pandu, to nepřekousnou.

Vyšetřování Vojenského zpravodajství v kauze libanonské výměny skončí za měsíc. Budou padat hlavy? Asi ne. Spíš nám doporučí, abychom zapomněli.

Protagonisté dne

Radovan KREJČIŘ
ČESKÝ PODNIKATEL

Za sérii závažných zločinů ho jihoafrický soud poslal na 35 let do vězení. Nepravomocně odsouzený Krejčíř vinu odmítá.
str. 3

Martin ŠTRUPL
GENERÁLNÍ ŘEDITEL HAMÉ

Firma loni kvůli situaci v Rusku a na Ukrajině přišla o pětinu tamních tržeb. Celkově ale poprvé utržila přes šest miliard korun.
str. 4

Petr KOUDELA
ŠÉF DOLNÍ OBLASTI VÍTKOVICE

Nejnávštěvovanější industriální zóna v Česku přilákala loni zhruba 1,12 milionu návštěvníků, meziročně o 38 procent více.
str. 5

Foto wikipedia.org

VARIANTA. Jeden z kandidátů na obnovu letky českých armádních vrtulníků, stroj AW 139 italsko-britského koncernu AgustaWestland, slouží v civilní verzi u britských záchranářů.

Verdikt o vrtulnících padne až kolem voleb

■ **Miliardová zakázka nabírá skluz. Ministerstvo obrany zřejmě neutratí rostoucí rozpočet.**

Pavel Otto

Když někdejší šéf rezortu obrany Karel Kühnl (US-DEU) podepsal v létě 2006 smlouvu na transportéry Pandur za dvě desítky miliard korun, bylo krátce po volbách do Poslanecké sněmovny. Čelil kritice, že tak zásadní krok nepřenechal nové vládě. Ta začala s dodavatelem znovu jednat a zakázku zredukovala. Totéž se může opakovat u chystaného miliardového nákupu dvanácti nových víceúčelových vrtulníků. Rozhodnutí má padnout právě kolem termínu příštích sněmovních voleb.

„Do léta zaregistrujeme investiční program ve vládě, do konce roku by pak mohly přijít nabídky. Když to půjde dobře, smlouva by mohla být do podzimu 2017,“ stojí v interním dokumentu, který cituje náměstka pro vyzbrojování Daniela Koštovala. Pokud

ministerstvo do prosince vybere vítěze, nechce jednat o detailech smlouvy s firmou, ale s vládou dané země.

O zakázce se mluví už dva roky a za tu dobu toho úředníci příliš neudělali. Před rokem požádali

na tučet strojů UH-1Y Venom, které by s výcvikem, náhradními díly, clem a daní z přidané hodnoty stály patnáct miliard korun. Nákupčí do té doby počítali s pěti až osmi miliardami korun.

Zakázka je jedním z hlavních argumentů pro zvyšování armádního rozpočtu. „Potřebujeme prioritně posílit rezort obrany, proto navýšujeme čtyři miliardy na rok 2016 a výdajové rámce na roky 2017 a 2018 budeme muset opravit o osm miliard. Potřebujeme dalších tři a půl tisíce vojáků, potřebujeme ty vrtulníky,“ prohlásil ministr financí Andrej Babiš (ANO).

Otázka je, zda rezort peníze využije, když klíčové zakázky nabírají stále větší zpoždění. „Nyní je vůle armádě přidávat. Souhlasím s tím, že je podfinancovaná. Nicméně mě mrzí, že strategické projekty, ať už radary či vrtulníky, nabírají skluz a hrozí, že ministerstvo nebude schopné těžce vydobyté finance utratit,“ míní členka sněmovního výboru pro obranu Jana Černochová (ODS).

Tučet
vrtulníků UH-1Y
Venom s veškerými
náležitostmi by stál

15

miliard korun. Loni
to nabídl americké
námořnictvo.

o předběžné informace americké firmy Bell a Sikorsky Aircraft Corporation, francouzský Airbus Helicopter a italsko-britský koncern AgustaWestland. Odpovědi doplněné o další podrobnosti dostali před měsícem.

V loňském roce také americké námořnictvo poslalo nabídku

Drábkův náměstek Šiška vyvázl z kauzy IBM

■ Ve věci zakázky na informační systém, který měl kontrolovat posudkové lékaře a zabránit zneužívání dávek, padly dva osvo-
bozující rozsudky.

Státní zástupce vinil bývalého prvního náměstka ministerstva práce Vladimíra Šišku z pokusu o zneužití pravomoci úřední osoby a z pokusu o porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže. Údajně se toho dopustil, když chtěl zajistit firmě IBM miliardovou zakázku na kontrolu sociálních dávek. Znalec Vladimír Smejkal byl viněn z pokusu o krivou výpověď a z toho, že pro ministerstvo vypracoval nepravdivý posudek.

Pražský městský soud oba osvobodil. Šiškově přitom hrozilo až dvanáct let vězení a Smejkalovi až desetiletý

VĚC IBM. Exnáměstek ministerstva práce Vladimír Šiška (vpravo) i znalec Vladimír Smejkal odešli od soudu bez trestu.

trest. „Pro závěry státního zástupce nebyl v průběhu hlavního líčení proveden jediný přímý důkaz,“ uvedl předseda soudního senátu Stanislav Králík s tím, že proces zadávání zakázek na informační systém se mu jeví standardní. Zkritizoval také znalce z ústavu Apogeo, na jehož závěrech státní zástupce stavěl. „Sám připouš-

těl, že se ve svém znaleckém posudku dopouštěl tu a tam chyb. To není vizitka korektního znalce,“ konstatoval.

Z dob působení na ministerstvu čelí Šiška také obžalobě z vydírání jednatele firmy OKSystem a k soudu půjde i kvůli údajně zmanipulovaným IT zakázkám kolem výplat sociálních dávek. /čtk/ **Více E15.cz**

Krejčíř dostal v JAR 35 let vězení

Pokus o vraždu, únos a obchod s drogami. To všechno jsou zločiny, za které byl Čech Radovan Krejčíř v Johannesburgu odsouzen k 35 letům vězení. Na závěr přeličení to oznámil jihoafrický soudce Colin Lamont.

K výroku o vině 47letého Krejčíře a jeho pěti spolupachatelů dospěl soudce již loni, takže se čekalo jen na verdikt o výši trestu. Rozsudek ještě není pravomocný, protože Krejčíř, který účast na zločinech odmítá, sdělil, že se odvolá. České ministerstvo spravedlnosti chce dál usilovat o jeho vydání.

Verdikt je přísnější než trest, který podle serveru IOL pro Krejčíře a pro další dva z obžalovaných ještě včera žádal prokurátor Louis Mashiyane. Pro

tuto trojici navrhl odnětí svobody v trvání 28 let. Návrh odůvodnil mimo jiné společenskou závažností případu.

Česko se v Jihoafrické republice domáhá Krejčířova vydání od roku 2007.

„Ministerstvo spravedlnosti činí z hlediska své působ-

K výroku o Krejčířově vině dospěl soudce již loni. Čekalo se jen na verdikt o výši trestu.

nosti vše pro to, aby byl Radovan Krejčíř do České republiky vydán, sleduje průběh extradičního řízení a v případě potřeby je připraveno jihoafrické

straně poskytnout veškerou nezbytnou součinnost. Co se týče rozhodnutí, obecně platí, že země vydávají osoby až po pravomocném rozsudku, respektive po vykonání trestu,“ uvedla mluvčí ministerstva Tereza Schejbalová. /čtk/

Školky: Děti cizinců přibývalo dvojnásobně

Markéta Žižková

V mateřských a základních školách v Česku v posledních letech přibývá děti ze zahraničním původem. Zatímco před pěti lety navštěvovaly školky čtyři tisíce migrantů, v letošním školním roce jich je přes osm tisíc, tedy dvojnásobek. Pozvolnější nárůst zaznamenaly i základní školy: ze čtrnácti tisíc na osmnáct tisíc, uvedlo ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Z národností převažují Ukrajinci, Vietnamci, Slováci a Rusové. Přitom ještě před pár lety převažovali Mongolové.

Čím dál více dětí navíc v tuzemsku trvale bydlí. Zatímco před deseti lety to na základních školách bylo šedesát procent z nich, loni už to bylo 81 procent. „Jednak je Česko pro stále větší počet cizinců cílovou zemí,

jednak cizinci, kteří v ČR pobývají dlouhodobě, se zde plánují usadit a přivádějí sem nebo tu zakládají rodinu,“ popsala Kristýna Titěrová z organizace Meta, která s mladými migranty pracuje. Přibývá podle ní dětí, které sice mají české občanství, ale v jejichž rodinách se nemluví česky.

Pro děti i učitele představuje největší výzvu překonat komunikační problémy. „Děti nikomu nerozumí, často přesně nechápou, co se děje a co se od nich očekává, nemají možnost sdělit pedagogovi své potřeby. Některé děti se adaptují dobře, pro některé je to obrovská zátěž,“ miní Tereza Linhartová z Mety. Prioritou tak je, aby děti zvládly češtinu. Ministerstvo školství podporuje výuku těchto žáků jak metodicky, tak formou rozvojových či dotačních programů.

Krátce

Jméno nové karty MHD v Praze bude Lítačka

Karta pro MHD v hlavním městě, náhrada Opencard, dostala název Lítačka. V průzkumu zadaném magistrátem pro něj bylo 52,6 procenta lidí. Pilotní projekt začne 1. března.

NÁZORY str. 14

Dolínek žádá hlavu ředitele kvůli šikaně

Náměstek pražské primátorky Petr Dolínek (ČSSD) navrhne kvůli šikaně učitelky odvolání ředitele SPŠ Na Třebešíně Františka Bártla. **NÁZORY str. 14**

Den daňové svobody bude letos 20. června

Češi letos přestanou pracovat na stát o dva dny později než loni. Takzvaný den daňové svobody připadá letos podle výpočtu společnosti Deloitte na 20. června. /čtk/

A161002259

INZERCE

Slévárna FOUNDEIK, s.r.o.

Prodej závodu

Výběrové řízení ukončení I. kola: 23. 3. 2016

Slévárna: průměrný obrát 115 mil. Kč (r. 2010 - 2014), 169 zaměstnanců, produkce 500 t/měsíc šedé/tvárné litiny (dle ČSN EN 1561, ISO 8062 - CT 09, CT 10, certifikace ITIV). Odlišky do 450x500x200 mm, 0,5 až 28 kg. Vlastní modelárna (ebalta, dural, ocel). Pronajatá výrobní technologie. Odběratelé: Siemens, Honeywell, Parker, Bosch, Franklin Electric, BBA Pumps, Sensus, Jihostroj, Dakon, Minerva a další.

Doporučená KC: 25.000.000,-Kč **Martin Stibor, 777 707 316**
257 314 251, martinstibor@naxos.cz

Pivovar Krásné Březno (Heineken ČR)

Výběrové řízení ukončení I. kola: 13. 4. 2016

Areál bývalého pivovaru o výměře 29 300 m², mimo záplavové území, je situován při železničním koridoru Ústí nad Labem – Děčín. Výborná dopravní obslužnost, vlastní neprovozovaná vlečka. Komplex tvořen administrativní budovou a 7 skladovými a výrobními objekty o celkové podlahové ploše 9 437 m². Odstavné plochy pro nákladní vozidla a 83 vyznačených parkovacích stání pro osobní auta. Areál dle územního plánu využitelný pro smíšenou zástavbu.

Doporučená KC: 20.000.000,-Kč **Martin Stibor, 777 707 316**
257 314 251, martinstibor@naxos.cz

www.naxos.cz

Nový kreslený Krtek má na krku první žalobu

■ Správkyně dědictví výtvarníka Zdeňka Milera podala žalobu na jeho dceru Kateřinu Milerovou kvůli novému příběhu populárního Krteka. Požaduje stáhnutí knihy z prodeje a kompenzaci.

Daniel Novák

Kateřině Milerové, starší dceři tvůrce legendárního Krtečka Zdeňka Milera, vyšla na podzim nová knížka nazvaná Krtek na návštěvě. Uběhlo sotva několik měsíců a kvůli knize padla první žaloba. Správkyně umělcova dědictví Milena Fischerová tvrdí, že Kateřina Milerová použila Krtkovu postavku ve svém díle neoprávněně.

„Domáháme se ukončení prodeje a náhrady za neoprávněné užití autorského díla a jeho šíření,“ uvedl advokát Fischerové Jiří Matzner.

Ke Kateřině Milerové podle jejího agenturního zástupce Martina Slavíka zatím doputovala jen informace o tom, že žaloba byla podána. Její obsah a rozsah prý zatím neznají.

Do hry o knihu Krteček na návštěvě ještě může

promluvit výtvarníková vnučka Karolína Milerová. Ta se již krátce po vydání publikace proti knize své tety postavila. „Děda nechtěl, aby v jeho díle někdo pokračoval, aby dál kreslil Krta. Krtek Kateřiny Milerové je jiný než ten dědův,“ citovala na podzim vnučka Česká tisková kancelář. Zatím však není jasné, jestli se Milerova vnučka Karolína k žalobě připojí. „Je to složitá situace,“ řekla deníku E15. Sama totiž s právníčkou Milenou Fischerovou vede už několik let o licence na Krtečka soudní pře.

Fischerová téměř dvacet let se Zdeňkem Milerem spolupracovala a starala se za jeho života o jeho licenční práva. V roce 2006 ji výtvarník určil za správkyni svého dědictví. Karolína Milerová však drží v ruce smlouvu z roku 2011, v níž měl Miler přiknout práva jí. Fischerová ale tvrdí, že podpis na smlouvě není Milerův.

Do právní změti zasahuje rovněž autorka Krta na návštěvě Kateřina Milerová. Svému otci prý nejdříve pomáhala s některými díly anonymně, od roku 2006 i pod svým jménem. Také ona tvrdí, že těsně před smrtí jí Miler poskytl licenci na to, aby původní postavku Krta zasadila do svých nových příběhů.

KRTEK NA NÁVŠTĚVĚ. Nový příběh, v němž premiérově vystupuje paní Krtková, vyvolal soudní přání mezi dědičkami Zdeňka Milera.

Hamé se v Česku daří

■ Potravináři z Hamé přes pokles v Rusku zvýšili tržby na šest miliard.

Dušan Kůtner

Jedna z největších tuzemských potravinářských firem Hamé loni přišla kvůli situaci v Rusku a na Ukrajině a propadu rublu o pětinu tamních tržeb. Výrazně jí ale pomohl český a slovenský trh, na němž předloni posílila koupi

výrobce majonéz Doma Prešov. Celkově tak tržby Hamé poprvé o jedenáct milionů překonaly hranici šesti miliard korun.

„Propad rublu pro nás loni v přepočtu znamenal pokles o desítky a možná stovky milionů korun. Naštěstí jsme našli jiné zdroje a propad během roku nahradili,“ uvedl generální ředitel Hamé Martin Štrupl.

Naopak český trh byl pro Hamé po dlouhé době nejdynamičtější a tržby meziročně

stouply o třináct procent. Celkově se na tržbách skupiny podílely polovinou. Na Slovensku si firma polepšila o jedenáct procent, v Maďarsku o osm a v Rumunsku o dvanáct. Na nárůstu se podle Štrupla podepisuje i to, že firma již není pouze výrobcem paštik a konzerv, ale vybudovala i nové divize, například dětské výživy či chlazených jídel. „Je to cesta k jinému typu stravování, a mladší generaci,“ podotkl ředitel.

Více E15.cz

Krátce

Naftu má z Německa přepravit Čepro

Zakázku na převoz nafty ze skladů společnosti Viktoriagruppe v německém Kraillingu získá zřejmě státní Čepro. Za převoz by měla firma získat šedesát milionů.

Loni výrazně přibýlo nových podniků

V roce 2015 v Česku vzniklo téměř 27 tisíc nových firem,

což je nejvíce od roku 2007. Jejich celkový počet se blíží 431 tisícům a meziročně stoupl o necelých pět procent.

Rockaway smí koupit prodejce zájezdů

Investiční skupina Rockaway může za dvě miliardy koupit největšího internetového prodejce dovolených v Česku Invia. cz. Transakci schválil antimonopolní úřad. /čtk/

Čeští kontroloři mají zakázky od slovenských nemocnic

■ Tři slovenské polikliniky získaly certifikát kvality Spojené akreditační komise, kterým se chlubí již přes sto českých zdravotnických zařízení.

Adéla Čabanová

Polikliniky sítě ProCare, kterou vlastní investiční skupina Penta, získaly jako první zdravotnická zařízení v zahraničí certifikát kvality od české Spojené akreditační komise. „Výhodou je prakticky nulová jazyková bariéra a to, že pravidla a zvyklosti ve zdravotnictví jsou velmi srovnatelné,“ říká ředitel komise David Marx.

Dobrovolné sledování kvality procesů v nemocnicích se podle něj na Slovensku rozšíří a u tří zdravotnických zařízení zřejmě nezůstane. Již nyní se na akreditaci připravují další polikliniky i nemocnice. „Máme ambici, aby certifikací kvality prošla všechna naše zařízení,“ prohlásil generální ředitel ProCare Marek Duban.

Sít Pro Care tvoří třináct poliklinik a nemocnic. Penta zároveň provozuje dalších

čtrnáct nemocnic pod hlavičkou společnosti Svět zdraví. Zájem ale registruje akreditační agentura také od jiných společností. Na Slovensku řídí několik nemocnic také skupina Agel, jejíž české nemocnice již vesměs certifikát SAK ČR mají.

„Opakuje se scénář z České republiky, že mezi prvními zájemci jsou nestátní zdravotnická zařízení,“ říká Marx.

Také v Česku je dosud SAK prakticky bez konkurence. Kromě jeho certifikátů jsou čtyři české nemocnice držitelkami akreditační kvality mezinárodní Joint Commission International. To by se mělo podle ministerstva zdravotnictví změnit. Připravilo proto novelu vyhlášky, která určuje, kdo smí oficiální certifikáty kvality zdravotní péče udílet. Zmírnit se mají požadavky na vzdělání a praxi odborníků. „Změny umožní zapojit do procesu hodnocení kvality a bezpečí lůžkové zdravotní péče víc odborníků, kteří se touto problematikou zabývají,“ uvádí ministerstvo.

SAK vznikla v roce 1998, ročně utrží na akreditacích a konzultacích kolem devíti milionů korun.

Fotografie: media.cz

NEJNAVŠTĚVOVANĚJŠÍ. Areál Dolní Vítkovice loni přilákal přes milion turistů. Zaujaly je jak industriální stavby, tak atraktivní expozice.

Vítkovice lákají turisty

■ Zájem turistů o industriální objekty a památky v Česku strmě vzrůstá.

Miroslav Tryner

Nejnavštěvovanější industriální zónou České republiky je Dolní oblast Vítkovice. Loni ji navštívilo přes 1,12 milionu lidí. Do expozic Plzeňského Prazdroje přišlo 750 tisíc turistů a do objektů

společnosti ČEZ 198 tisíc návštěvníků. Pro srovnání do pražské O2 areny loni na různé akce přišlo milion diváků.

„Naše expozice si loni prohlédlo více než milion návštěvníků, meziročně tedy o 38 procent více. Za výrazným nárůstem vidím hlavně provoz interaktivní vzdělávací expozice Světa techniky,“ řekl ředitel Dolní oblasti Vítkovice Petr Koudela. Stálíci v zájmu turistů

zůstává Plzeňský Prazdroj. „V roce 2015, kdy byla Plzeň evropským městem kultury, zaznamenaly pivovary Prazdroj a Gambrinus, Pivovarské muzeum a Plzeňské historické podzemí v průměru 26procentní nárůst návštěvníků oproti roku 2014. Celkem se do plzeňského pivovaru podívalo 750 tisíc návštěvníků,“ vypočítala mluvčí Prazdroje Judita Urbánková.

Více E15.cz

Na digitalizaci čeká poslední stovka kin

■ Fond kinematografie vypíše v dubnu výzvu na digitalizaci kin za deset milionů.

Dušan Kůtner

Digitalizace vstoupila do kin a multiplexů před sedmi lety. Od té doby se z celulóidu na promítání v digitálním standardu přeorientovalo

přes 460 sálů. „Na digitalizaci ale stále ještě čeká více než stovka sálů,“ uvedl na konferenci Cinema Czech obchodní manažer AV Media Miloš Tourek, jehož firma se podílela na digitalizaci více než poloviny sálů.

V první etapě se podle Tourka digitalizace soustředila na záchranu malých jedno- a dvousálových kin. Těm mnozí kvůli zastaralosti

technologií předvíдали brzký konec ve prospěch multiplexů, což se nakonec nestalo.

Loni kina mimo multiplexy díky možnosti nabízet premiéry trháků typu Padesát odstínů šedi či sedmé Star Wars ve stejném termínu utržila 427 milionů, nejvíce za posledních čtrnáct let. Zároveň je loni navštívilo 4,12 milionu lidí, tedy nejvíce od roku 2009.

„Nyní nastává fáze redigitalizace a etapa zkvalitňování služeb,“ míní Tourek. To obnáší nejen přechod z HD rozlišení na čtyřikrát vyšší standard 4K, ale i investice do zvuku či technologií pro neslyšící a nevidomé diváky.

Také podle Fondu kinematografie není digitalizace kin u konce. V dubnu proto fond vypíše další grant na deset milionů. „Jeho priori-

tou bude digitalizace podle standardu DCI a poprvé umožní například investice do nových sedaček nebo pokladních rezervačních systémů,“ uvedl předseda Rady Fondu kinematografie Petr Vítek.

Provozovatelé kin se budou moci hlásit od dubna, rozhodnutí o rozdělení částky by mělo padnout v červenci.

Levné komodity poslaly těžaře do miliardových ztrát

■ BHP Billiton vykázal první ztrátu po šestnácti letech. Poprvé od roku 2001 se škrtal dividendy, čímž si připravil peníze na výhodné akvizice.

Jan Stuchlík

Propad cen hlavních komodit připravil těžařský koncern BHP Billiton za rok o 7,8 miliardy dolarů provozního zisku. Když k tomu firma připočetla odpisy některých aktiv, například americké těžby ropy za 4,2 miliardy dolarů, byla na světě první ztráta koncernu za posledních šestnáct let. Celkem v posledním půlroce BHP Billiton prodělal 5,7 miliardy dolarů.

Australského těžaře, jehož hlavní byznys je v těžbě ropy, železné rudy a mědi, potkal stejný osud jako ostatní globální těžební společnosti. Rio Tinto se za celý loňský rok propadlo do ztráty 866 milionů dolarů, když ho propad cen komodit připravil o 7,7 miliardy dolarů provozního zisku. Ve ztrátě 5,6 miliardy dolarů skončila loni také společnost AngloAmerican. Další velký hráč Glencore oznámí výsledky příští týden.

Těžařské giganty osekávají provozní i kapitálové náklady a škrtí dividendy. BHP Billiton vyplatí na akcii 16 centů, zatímco ještě loni to bylo 62 centů. Dividenda klesne poprvé od roku 2001. Rio Tinto už v půli února oznámila snížení dividendy na polovinu loňské sumy.

Foto Reuters

ZLÉ ČASY. Propad cen železné rudy poškodil hospodaření BHP Billiton stejnou měrou jako levná ropa.

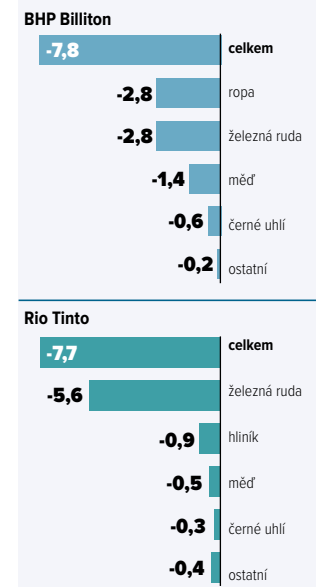
Obři se chystají na nákupy. Jen BHP Billiton si podle analytiků zadržením části dividendy a úsporami nachystala na letošní a příští rok volných 10 miliard dolarů, které může investovat do akvizic. Krize na komoditních trzích posílají ke dnu menší těžaře, které lze koupit za rozumné ceny.

Při nynějších cenách se prodává se ztrátou až 40 procent koksovateľného uhlí,

třetina železné rudy a více než pětina mědi. Růst cen komodit v dohledné době se nečeká. Šéf Rio Tinto Sam Walsh tvrdí, že i velcí hráči se budou muset pod tlakem akcionářů zbavovat aktiv.

Ve vzdálenější budoucnosti ale podle šéfa BHP Billiton Andrewa Mackenzieho zle nebude. Do roku 2025 bude třeba nasýtit rostoucí světovou poptávku po ropě a mědi,

Vliv poklesu cen komodit na provozní zisk (v miliardách dolarů, mezitřídě)

Pramen rio tinto, bhp

přičemž tento nárůst zatím není pokrytý plánovaným rozvojem kapacit. Příležitosti k růstu vidí také v těžbě koksovateľného uhlí. Naopak železné rudy bude na trhu ještě deset let dostatek ze stávajících nalezišť a plánovaných lomů.

NWR pod tlakem

Masivní pokles cen komodit je důvodem i dlouhodobých problémů společnosti NWR, která dnes zveřejní výsledky hospodaření. Horníci z dolu OKD Paskov, který patří NWR, vyhlásili stávkovou pohotovost. Chtějí vědět, jak bude vypadat sociální program pro propouštěné zaměstnance. Zavření dolu Paskov naplánovala firma na rok 2017. Těžbu chce ukončit i v dole Darkov a Lazy. O práci by mohlo přijít až pět tisíc lidí. Přesný počet má firma oznámit v půli března. NWR stále čelí reálné hrozbě, že kvůli nedostatku hotovosti skončí v konkurzu.

Kurzovní lístek ČNB

Platnost od 23. 2. 2016

Země	Množství	Kurz
Austrálie	1	17,788
Čína	1	3,764
Dánsko	1	3,623
EMU	1	27,030
Chorvatsko	1	3,545
Japonsko	100	21,958
Kanada	1	17,884
Maďarsko	100	8,786
Norsko	1	2,858
Polsko	1	6,189
Rusko	100	32,648
Švédsko	1	2,891
Švýcarsko	1	24,751
Turecko	1	8,369
USA	1	24,570
Velká Británie	1	34,664

Akcie na pražské burze

23. 2. 2016

Název	Kurz [Kč]	Změna [%]
CETV	58,40	-3,47
ČEZ	376,00	-0,27
Erste Bank	678,10	-1,51
Fortuna	97,90	-0,10
Kofola	468,00	0,21
KB	4816,00	-0,39
NWR	0,08	14,29
O2 CR	245,50	-0,81
Pegas	722,30	-1,46
Philip Mor. ČR	13 225,00	0,04
PLG	216,70	2,60
TATRY	631,60	0,00
Unipetrol	168,00	-0,47
VIG	585,30	-1,03
Celkový objem (v tisících korun)	295 196,55	

Krátce

Zisk Danone stoupí

Francouzské potravinářské společnosti Danone vzrostl v loňském roce čistý zisk o 14,6 procenta na 1,28 miliardy eur. Tržby bez zahrnutí vlivu změn směnných kurzů se loni zvýšily o 4,4 procenta na 22,41 miliardy eur, což byl nejpomalejší růst za šest let.

Norsko postaví obří větrnou elektrárnu

Společnost Statkraft představila největší projekt pevninské větrné elektrárny v Evropě. Výstavba šesti větrných farem s 278 turbinami v Norsku má stát

1,1 miliardy eur. Od roku 2020 by elektrárna měla vyrábět až 1000 megawattů elektřiny, což je více než současná celková kapacita větrných elektráren v zemi.

Číňané ustupují od koupe podílu Western Digital

Čínský Unisplendour zrušil plánovaný nákup 15procentního podílu v americkém výrobci pevných disků Western Digital. Důvodem je fakt, že transakci začal zkoumat americký Výbor pro zahraniční investice, který střeží národní bezpečnost při fúzích a akvizicích. Číňané za podíl chtěli dát 3,8 miliardy dolarů. /čtk/

Trh fúzí a akvizic na východě Evropy pokulhává

■ Z globálního pohledu byl loňský rok na trhu fúzí a akvizic nejlepším od roku 2007, investiční příliv ale prakticky minul země střední a východní Evropy.

Zdeněk Pečený

Ze 22 zemí střední a východní Evropy meziročně vzrostl objem i počet fúzí a akvizic jen ve čtyřech z nich. Celkově počet i objem obchodů v CEE poklesl. Počet ohlášených transakcí klesl o tři procenta, objem však o 15 procent. Vyplyvá to ze studie právní kanceláře CMS a společnosti EMIS. „Trend tedy jednoznačně směřuje podobně

jako ve světě ke stále větším transakcím. Polovina transakcí byla realizována mezi hráči na lokálním trhu dané země,“ doplňuje Petr Kříž, výkonný ředitel společnosti EY pro fúze a akvizice v Česku.

Rozdíly mezi zeměmi střední a východní Evropy jsou však rok od roku větší. „Region je stále fragmentovanější,“ píše se ve studii. „Politické změny mají přímý dopad na příliv nových investic a udržitelnost stávajících,“ naráží studie především na Maďarsko posledních let a na obavy z vývoje v Polsku

po loňském nástupu nacionalistické vlády.

Za poklesem východoevropského trhu je souhra několika důvodů. Jedním z hlavních je ale úpadek Ruska a tamního trhu. „Situace na Krymu a východní Ukrajině a sankce uvalené na Rusko uvrhly tamní trh fúzí a akvizic, který byl historicky velmi aktivní, do deprese,“ říká studie. Řecká krize či vlna uprchlíků, která se převalila přes jihovýchodní Evropu, rovněž aktivitu na tomto poli nepomohly.

Investice v regionu stále táhnou Američané. „To

není překvapení vzhledem k silnému dolaru vůči euru,“ podotýká studie. Na vzestupu jsou pak investice z Číny a Jižní Koreje.

Český potenciál

Tuzemský trh fúzí a akvizic má podle studie právníků CMS a společnosti EMIS za sebou třetí slušný rok, ačkoli počet i objem obchodů loni poklesl. Česko si ale ve studii vysloužilo přídomek jednoho z nejvýkonnějších a nejstabilnějších trhů ve střední a východní Evropě. „Český trh by mohl dokonce těžit z politické nestability, která se objevila v Polsku a pokračuje v Maďarsku,“ píší partneři CMS.

Objem transakcí v regionu loni ztratil

15 %
proti předchozímu roku.

Deutsche Börse jedná o fúzi s LSE

Německá burzovní společnost Deutsche Börse a londýnská akciová burza LSE jedná o fúzi. Oznámila to LSE. Spojením by vznikl největší provozovatel burzovních trhů v Evropě, který by byl schopen lépe čelit silné konkurenci z USA a z Asie.

Fúze by se měla uskutečnit formou výměny akcií. Ve výsledném holdingu by současní akcionáři Deutsche Börse vlastnili 54,4 procenta akcií, akcionáři LSE by měli zbývajících 45,6 procenta.

Akcíe obou firem po zprávě smazaly předchozí ztráty a vydaly se prudce vzhůru. V případě Deutsche Börse přidaly přes tři procenta, akcie LSE stouply o skoro 14 procent. /čtk/ **Více E15.cz**

A161000577

INZERCE

Nejdospělejší rodinný vůz Hyundai i20

Hyundai Centrum Praha
Českokobrodská 42, Praha 9

T +420 281 040 011

E hyundai@hyundaipraha.cz

www.hyundaipraha.cz

Otevírací doba

Po – Pá: 7.00 – 19.00 So: 9.00 – 15.00

Hyundai i20 – kombinovaná spotřeba: 3,8-6,7 l/100km,
emise CO₂: 99-155 g/km

* Akční nabídka se vztahuje na vybrané vozy objednané u participujících autorizovaných prodejců Hyundai a platí do odvolání.

Slováci rozhodnou, zda chtějí znovu jednobarevnou vládu

■ **Smer** se potýká s poklesem preferencí, jelikož nezvládá domácí problémy. **Vítězství má nadále jisté**, přesto by teoreticky mohl skončit **v opozici**.

Karolína Flaszová

Vítěz slovenských voleb, které se uskuteční první březnovou sobotou, je jasný. Vládní Smer si před nejbližším konkurtem drží přinejmenším dvacetiprocentní náskok. To mu však ani zdaleka neskýtá jistotu pokračování jednobarevné vlády. V médiích se tak hojně probírají varianty možných koalic. Premiér Robert Fico dokonce přiznává, že by sociální demokracie mohla podobně jako v roce 2010 skončit v opozici i přes volební vítězství.

K nejistotě ohledně povolebního rozložení sil přispívají nejednoznačné průzkumy. Agentura Polis nyní Směru připisuje podporu více než 38 procent voličů, oproti lednu jde o 2,5procentní úbytek. Podobný pohyb dolů zaznamenala za poslední měsíc i agentura MVK, která však vládní partaji předvídá zisk jen 32,5 procenta. Experti však upozorňují, že při minulých volbách byla realita pro stranu lepší, než napovídalo měření nálad. Vše podle nich

zůstane nejisté až do dne voleb i vzhledem k tomu, že ještě velká skupina voličů váhá, zda vůbec a jak hlasovat.

Smer podle politologů doplácí na to, že příliš vsadil na celoevropská témata uprchlické krize a obav z terorismu, která Slováci znepokojují, ale jsou jim přece jen vzdálená. Krátce před volbami stranu dohnaly čistě domácí problémy. Kromě aféry kolem sítě rehabilitačních klinik údajně zvýhodněných státní pojišťovnou straně ublížila stávka učitelů a výpovědi stovek zdravotních sester. S působením sociální demokracie v těchto rezortech nejsou spokojeni ani její voliči.

„Stranu poškodil přístup k řešení těchto společenských problémů, který byl až arogantní,“ podotýká politik analytik Grigorij Mesežnikov. Podobný názor má i jeho kolega Ján Baránek. „Propad

mohl být hlubší, kdyby opozice lépe využila situace, ale nikdo šikovný a výrazný se nenašel,“ zdůraznil. Michal Horský upozorňuje i na to, že Smer nezvládl stupňování agitace. „Jeho kampaň vrcholila někdy začátkem prosince,“ podotkl.

Na stole je tak množství povolebních scénářů od jednobarevné vlády přes dvojkoalice a trojkoalice až po pestrý slepenec nynějších opozičních

stran. Patrně nejdiskutovnější je partnerství Směru se Slovenskou národní stranou (SNS), k níž se zřejmě přesunula část voličů nejsilnějšího uskupení. Z průzkumu veřejného mínění vyplynulo, že tato možnost je nejschůdnější pro nejvíce oslovených. Odborníci ale nezavrhují ani eventualitu aliance Fica s Mostem-Híd a Křesťanskodemokratickým hnutím (KDH).

Rozhodne až den voleb i kvůli tomu, že ještě velká skupina voličů váhá, zda vůbec a jak hlasovat.

Na programu nesejde

Průzkumy naznačují, že kvalitní volební program se stal zbytnou záležitostí. Podle studie Institutu ekonomických a společenských analýz (INESS) předložila nejlepší plán hospodářské činnosti Svoboda a Solidarita (SaS), která zápasí o udržení v parlamentu. Její program dostal 8,5 bodu z deseti. Naproti tomu nepochybný vítěz Smer si vysloužil jen otazníky, jelikož v době vzniku studie nabízel jen pár stručně formulovaných priorit. Stejně dopadl u Health Policy Institute (HPI) v nyní hojně propíraném zdravotnictví. I zde nejvíc bodovala SaS a také Most-Híd. Sociální demokracie programovou absencí hasila až uplynulý víkend. Do voleb jde se slibů zvýšit minimální mzdu na 500 eur, vytvořit sto tisíc pracovních míst, snížit nezaměstnanost pod deset procent, udržet stabilní ceny a odstranit regionální rozdíly. Ústřední agitační téma si však ponechala. „Pokud bude Evropská unie v ohrožení, pokud budeme zavaleni migranty, pokud budou rizika teroristických útoků, tak vše ostatní, ekonomika, sociální věci jednoduše nebude možné realizovat,“ tvrdí šéf volební kampaně partaje Marek Maďarič.

VÍTĚZ. O nadcházejícím triumfu vládního Směru premiéra Roberta Fica nikdo nepochybuje. Může se však opakovat scénář z roku 2010, kdy volební vítězství Směru nestačilo na sestavení vlády a strana skončila v opozici.

Anketa E15 mezi politickými analytiky: Jak odhadujete povolební vývoj?

Michal Horský
(politolog)

Zatím se politologové mimořádně shodují s přáními z průzkumů veřejného mínění, v nichž se občané vyjadřují pro dvojkoalici, až poté vládu jedné strany, jen malé

procento si přeje opoziční vládu. Na prvním místě jde o dvojkoalici Směru a SNS a na druhém Směru a Mostu-Híd.

Ján Baránek
(agentura Polis)

Podle mne je stále ve hře jednobarevná vláda.

Pokud by došlo na koalici, je pravděpodobné partnerství Směru s Mostem-Híd anebo Směru se SNS. Nacionalisté po tom ale příliš netouží, protože mají velmi špatnou zkušenost z minula, kdy po vládě se sociální demokracií ztratili hlasy. Mám ale interní informace, že zákulisně o koalici velmi stojí a jedná líder Mostu Béla Bugár, i když to samozřejmě nepřizná.

Grigorij Mesežnikov
(Institut pro veřejné otázky)

Jednobarevná vláda je podle mne téměř vyloučená. Smer by musel získat zpět ztracené hlasy a zároveň by muselo propadnout dost hlasů pro strany, které se do parlamentu nedostanou. Vidím

dva nejrealnější scénáře – koalice Směru a SNS, jelikož k sobě přirozeně inklinují. Druhá, méně pravděpodobná možnost je středopravá vláda – koalice pěti stran s těsnou většinou. Musel by ale pokračovat trend poklesu Směru a voliči menších stran, které se pohybují kolem dvou procent, by museli nakonec odevzdat hlas ve prospěch těch, které se do parlamentu dostanou.

Roztříštěná a nepřesvědčivá opozice

Slovenské nevládní strany nedokázaly uplynulých čtyř let využít k tomu, aby se staly Směru vážnější výzvou. Místo sjednocování a vytváření strategie proti silnému rivalovi provázely opozici po celé období rozklad a chaos.

Někteří experti se přesto domnívají, že by se nerozhodnutí voliči mohli přiklonit spíše k pravici. Strany tak hovoří o přežívající naději na vládu, jež by odřízla sociální demokracii od moci. Realita je však nutí zvažovat i otázku, zda s ní v případě nabídky uzavřít spojení.

Jako opoziční strana číslo jedna jde do voleb Sít' Radoslava Procházky. Někdejší člen KDH ji založil po solidním výkonu v minulých prezidentských volbách. V průzkumech se pohybuje kolem deseti až patnácti procent, podle politologů však má právě tato strana největší šanci na přísun hlasů od váhajících Slováků. „Síť bych tipoval získat kolem patnácti, možná i více procent,“ odhaduje Grigorij Mesežnikov.

Poměrně dobře si vede i Most-Híd, který by si mohl oproti minulému klání polepsit. Partaj doufá v dvojčíferný zisk. KDH, Obyčejným lidem a SaS průzkumy vesměs předpovídají propad. Tragicky je na tom někdejší hlavní pravicová strana Slovenská demokratická a křesťanská unie-Demokratická strana (SDKU-DS), jejíž preference jsou hluboko pod pětiprocentním prahem.

Procházka v lednu překvapivě připustil, že nezavrhuje možnost spolupráce se Směrem, a jmenoval konkrétní

podmínky. Později však tento výrok dementoval. „Říkáme definitivně ne Směru. Nenalzáme nejmenší důvod věřit tomu, že by s nimi šlo dosáhnout klíčových věcí,“ řekl nedávno. Za priority považuje hmotnou zodpovědnost politiků a vyloučení takzvaných schránkových firem z veřejného sektoru.

Lídr Síť by se rád viděl jako hlavní aktér při sestavování vlády.

Ani Most-Híd se nevzdává naděje na kabinet bez Směru. „Naším cílem je vznik stabilní pravicové vlády. Poslední průzkumy ukazují, že je to reálné,“ uvádí strana. Žády se k sociální demokracii prozatím staví

i KDH. „Na vyřešení vážných problémů Slovenska potřebujeme Smer vystřídat, ne doplnit,“ podotkl šéf hnutí Ján Figel'.

Jednání o koalici dosavadních opozičních stran by ale bylo svízelné. Například kvůli tomu, že by případná koalice dost možná potřebovala i mandáty SNS. Je však

těžké si představit nacionalisty po boku Mostu-Híd hájícího maďarské zájmy. „V křesťanskodemokratické části spektra je hned několik subjektů, jejichž lídři bojují o hlasy, a to spíše mezi sebou. Možná by dali dohromady 78 nebo 79 křesel, ale byla by to karikatura vlády,“ uzavírá Ján Baránek. /kař/

PATNÁCT A VÍCE? Opoziční stranou číslo jedna se během posledních čtyř let stala Síť. Straně Radoslava Procházky věští průzkumy zisk do patnácti procent. Může však sebrat hlasy váhajících a získat ještě více.

Průzkumy volebních preferencí

strana	agentura Polis (15. 2.)	agentura MVK (18. 2.)
Směr	38,4	32,5
Sít'	10,4	14,5
Most-Híd	9,2	7,0
SNS	9,1	10,5
Obyčejní lidé-Nova	6,8	5,0
KDH	6,6	9,0
SaS	5,2	4,0

ŽÁDANÁ NEVĚSTA. Koaliční potenciál uskupení Most-Híd vedeného Bélou Bugárem je podle pozorovatelů obrovský.

NAPĚTÍ ROSTE. Vývoj uprchlické krize v Evropě začal znepokojovat především země, jež jsou mohutným přílivem běženců zasaženy nejvíce: hlavní cílovou zemí Německo a hlavní vstupní stát Řecko. Zatímco Berlín zahájil boj na diplomatické frontě proti dvěma desítkám domovských zemí, které podle něj odmítají přijmout zpět své ekonomické migranty, Atény jsou znepokojeny faktickou uzavěrou hranic na takzvané balkánské trase, přes kterou uprchlíci míří právě z Řecka hlavně do Německa. Na snímku se zaplňuje autobus před cestou z Pirea k řecko-makedonské hranici.

Foto Reuters

Bavoři hrozí vládě žalobou

■ Berlín kárá státy, které odmítají přijmout neúspěšné žadatele o azyl.

Marian Hronek

Členové regionální vlády spolkové země Bavorsko včera rokovali o tom, zda podají žalobu na spolkový kabinet za otevření hranic uprchlíkům. Nakonec dospěli k rozhodnutí, že vyčkají na oficiální odpověď kancléřky Angely Merkelové na dopis z ledna, kde požadují lepší ochranu hranic.

Křesťansko-sociální unie (CSU), která je v Bavorsku u moci, si za tyto úvahy vysloužila ostrou kritiku svých koaličních partnerů ve spolkové vládě. Šéf parlamentní

skupiny sociálních demokratů (SPD) Thomas Oppermann prohlásil, že by taková žaloba podkopávala základní principy demokracie, a připomněl, že koalice má i bez CSU pohodlnou většinu k vládnutí.

Merkelová reaguje ujištěním, že dělá vše, aby se příval uprchlíků tenčil. Zvládnutí migrační krize podle ní vyžaduje upřít pozornost za vnější hranici EU. Proto žádala spolu s Tureckem a Řeckem NATO, aby se podílelo na boji proti pašování lidí ve Středozeemí.

To, že je nutné řešit krizi mimo unii, dokládá neochota některých států přijímat zpět neúspěšné žadatele o azyl. Mnozí z nich ani Německo neopustí a doufají, že zničením svých dokladů zamezí deportaci. Jejich počet se odhaduje na 200 tisíc a bez spolupráce s úřady v zemích jejich původu je téměř nemožné je vyhostit. Dobrovolně minulý rok Německo opustilo jen 21 tisíc odmítnutých žadatelů.

Spolková vláda se proto včera diplomatickou cestou proti neochotě ujmout se navrátilců důrazně ohradila a poslala káravé demarše se-

dmnácti státům, jež označila za „mimořádně problematické“.

Pragmatičtí Němci ovšem nespolehají jen na ostře formulovaná prohlášení, navrhuji proto omezit finanční

rozvojovou pomoc zemím, které by své chování nezměnily. Problém nepřijatých navrátilců se týká zejména zemí čerstvě zařazených do kategorie „bezpečné“, v první řadě Tuniska a Maroka.

Jenom
21 tisíc
z odhadovaného počtu
200 tisíc odmítnutých
žadatelů o azyl
dobrovolně opustilo
Německo.

Všem navzdory se německé ekonomice daří

I přes obrovské problémy vyplývající z běžecké krize vzrostla německá ekonomika ve čtvrtém čtvrtletí v mezičtvrtletním srovnání o 0,3 procenta, tedy stejně jako v předešlém kvartále. Za celý loňský rok HDP Německa zrychlil tempo na 1,7 procenta z předloňských 1,6 procenta a zaznamenal dokonce nejsilnější výkon za poslední čtyři roky. A kolik Němce stojí uprchlíci? Studie Institutu pro ekonomický výzkum uvádí, že za ubytování, stravu a integraci uprchlíků zaplatí stát letos 22 miliard eur. Příští rok to má být téměř 28 miliard eur. Merkelová nicméně připomíná, že pokud by se zavřely hranice jednotlivých států EU, trátila by na tom evropská ekonomika až 1,4 bilionu eur. „Případné obnovení vnitřních hranic EU utlumí hospodářský růst, který je už tak slabý. Nakonec za to stejně zaplatí lidé,“ tvrdí studie Bertelsmannovy nadace.

Krátce

Syrská vláda s příměřím souhlasí a věří Rusům

Syrská vláda přistoupila na podmínky příměří, jež má začít v sobotu. Svůj postup k jeho naplnění hodlá koordinovat s Ruskem.

WikiLeaks: Odposlechy NSA byly masivnější

Americká NSA odposlouchávala německou kancléřku Angelu Merkelovou a další politiky víc, než se dosud myslelo, tvrdí nově server WikiLeaks. /čtk/

Náš člověk v Budapešti

Gregor Martin Papucsek

Ko/st/karda

Maďarský parlament zaplavily kostkované košile. Alespoň opoziční poslanci – od levice po krajní pravici – dorazili na včerejší jednání sboru v této maďarské „trendy“ novince. Nevymyslel ji přitom žádný

módní návrhář, ale „obyčejní“ učitelé základních a středních škol.

To bylo tak: jistý vysoce postavený vládní čínovník komentoval silící protesty pedagogů a jejich masovou demonstraci před parlamentem slovy, že „tu pár zarostlých učitelů v kostkovaných košilích dělá ofuky“, a nemyslel to nijak přívětivě. O tom potom, učitelé skutečně nejsou na vrcholu platového žebříčku, ale světe zboř se, jejich protesty se mzdami nesouvisí. Jistě, chtěli by vydělávat více, ale teď jim jde

hlavně o přijatelné podmínky pro svobodnou výchovu malých a mladých Maďarů. Odmítají pouze papouškovat direktivy z jediného (správného) státního centra, jež všechny školy spravuje.

A výrok o lůzrovských košilích začal žít svým životem. Nej dřív si je navlékalo pár učitelů, potom kompletně celé školy, k nim se přidalo i nemálo sympatizantů a nakonec se chytli i opoziční politici, protože sami by na vládu sotva co vymysleli.

Kostkovaná móda dostala nový impuls poté, co minis-

tr, pod něž patří i školství, prezentoval před televizními kamerami „uhlašené“ chlapce, vítěze studentské olympiády: v bílých košilích s kravatami. Nejedna ironik utrousil cosi o pionýrských časech ve státostranických kulisách.

Hnutí kostkovaných košil však bobtná i novou dimenzí: možná už protestujícím čisté kárované košile došly, a tak si začali na hruď připínat ko-kardy. Nikoli však v maďarské trikolóře, ale prostě kostkované. Hle, solidarita i svoboda jsou v této ko/st/kardě pěkně pospolu.

Obama plní slib a zavírá vězení v Guantánamu

■ Dny věznice, zřízené na základně USA na Kubě po útocích teroristů v září 2001, se zdají být sečtené.

Americké ministerstvo obrany včera odeslalo do Kongresu návrh na uzavření věznice Guantánamo na východě Kuby. Oznámil to prezident Barack Obama s tím, že část z necelé stovky zbývajících vězňů by měla být z vojenské základny převezena do USA. Pentagon má vytipováno 13 blíže nespecifikovaných lokalit, kde by mohlo být téměř šest desítek vězňů umístěno. Očekává se, že plán narazí na odpor republikánů, kteří mají většinu křesel v obou komorách Kongresu.

Byl již schválen převoz 35 z 91 vězňů, kteří zbývají na základně, do několika zemí mimo USA.

Plán má podle Obamy vést k dlouho kýženému uzavření věznice, která 14 let po svém zprovoznění není přínosem pro americkou bezpečnost a její existence popírá americké hodnoty. „Guantánamo poškozuje naše vztahy se spojenci,“ pronesl Obama, podle něhož jsou kvůli věznicí USA negativně vnímány ve světě.

Pádným důvodem pro uzavření trestnice jsou podle něho i finance. „Jen loni stál provoz věznice 450 milionů

dolarů,“ přiblížil šéf Bílého domu. Nejmenovaní vládní činitelé včera řekli, že náklady na převoz a umístění zbylých vězňů a uzavření trestnice se odhadují na 290 až 475 milionů dolarů. Přemístění desítek vězňů do USA navzdory těmto výdajům ušetří Američanům až 85 milionů dolarů v porovnání s tím, kolik by stálo jejich držení na kubánské základně.

Podle Obamy byl již schválen převoz 35 ze současných 91 vězňů do několika zahraničních zemí. Zbytek by měl být umístěn na některém z vybraných míst v USA.

Obama si uzavření věznice vytyčil za jeden z hlavních cílů svého letos končícího druhého prezidentského období. /čtk/ **Sledujte E15.cz**

ALŽBĚTINA TRÁŤ

Foto Reuters

BRITSKÁ královna Alžběta byla osobně přítomna při oficiálním odhalení nového loga rozestavěné železniční trati Crossrail, která po dokončení, jež se plánuje za tři roky, ponese její jméno. Ceremoniál se konal na stanici Bond Street v centru Londýna.

A161000773

INZERCE

Za léčení svých klientů vydává ZP 211 rok od roku víc. Loni přes 27 miliard Kč.

Na léčení svých pojištěnců ročně vydá **více než 27 miliard korun**. Kolonka s názvem „výdaje na zdravotní péči“ přitom každoročně stoupá. Ještě v roce 2008 zaplatila za léčení svých pojištěnců něco **přes 17 miliard**, o dva roky později **téměř 21 miliard korun**.

*Vítěz v soutěži HealthCare Institute

Bez ohledu na to, že příjmy jí takto strnou křivkou nestoupají, hradí svým klientům i tu nejnákladnější zdravotní péči. O kom je řeč? O jedničce na trhu zaměstnaneckých zdravotních pojišťoven – o pojišťovně ministerstva vnitra, známé také pod označením ZP 211.

Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra hradí své závazky vůči lékařům vždy včas, nikdy po lhůtě splatnosti. Je smluvním lékařem po celé České republice a samozřejmě svému více než milionu a čtvrt klientů, trvale solidním, spolehlivým a prosperujícím partnerem. Snad i proto získala ocenění odborníků a pojištěnců Zdravotní pojišťovna roku 2015.

Hradí i superdrahou léčbu

Není pravdou, že by si snad „vyzobávala“ jen samé zdravé a prosperující klienty, jak se rádo zaměstnaneckým pojišťovnám přisuzuje. Ty totiž mají povinnost přijmout každého, kdo se k nim přihlásí – zdravého či nemocného, chudého či bohatého, zaměstnaného či člověka bez práce. Proto také má ZP 211 mezi svými klienty i ty, které bohužel postihla vzácná a na léčení velmi drahá nemoc.

Jen v loňském roce Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra uhradila jedné své klientce léčbu vzácného onemocnění v hodnotě přesahující 17 milionů korun. Jiné pacientce zaplatila za rok léčby roztroušené sklerózy s přidruženými komplikacemi více než 13 milionů korun. Takových klientů má přitom desítky. „Jsme schopni svým klientům zajistit a uhradit nejmodernější léčbu například v superspecializovaných centrech, kde je ošetřují renomovaní specialisté, lékaři i zdravotnický personál,“ potvrzuje generální ředitel ZP 211 DAVID KOSTKA.

Priorita: ochránit klienty před nemocí

ZP 211 však především usiluje o to, aby její klienti žili zdravý, šťastný a spokojený život až do pozdního věku. A aby lékař byl až to poslední, co budou potřebovat. „Když se stane, že naši klienti potřebují lékaře, vytáhneme je samozřejmě z potíží. Ale naše filozofie je postavena na cíli: ochránit klienty před nemocí a obtížemi podporou prevence a zdravého životního stylu. Motivujeme je k zdravějšímu životu na stránkách Zdraví jako vášeň (www.zjv.cz). Pořádáme pro ně akce typu Změním se, kde se učí zdravějšímu stravování i pohybu za dohledu specialisty na zdravý životní styl PETRA HAVLÍČKA. Klientům s rodinnou dispozicí k onkologickému onemocnění hradíme komplexní vyšetření v Masarykově onkologickém ústavu v Brně, což je naprosto ojedinělý projekt, který jiná zdravotní pojišťovna nenabízí,“ doplňuje tisková mluvčí ZP 211 HANA KADEČKOVÁ.

Chcete se k ZP 211 přihlásit? Čas máte do konce března

ZP 211 věří, že toto celé úsilí bylo impulsem i pro 34 260 nových klientů, kteří se k ZP 211 v loňském roce přihlásili. Nyní má pojišťovna už téměř 1 283 000 klientů. Kdo další by se k ní chtěl přidat, má možnost až do konce prvního čtvrtletí. Podáte-li přihlášku **do 31. března**, stanete se klientem ZP 211 ještě letos **1. července**.

Druhou šanci ke změně pak máte v průběhu třetího čtvrtletí. Pokud **od července do konce září** podáte přihlášku k ZP 211, stanete se jejím klientem **v lednu příštího roku**. Tak neváhejte a staňte se součástí týmu, který nosí ocenění Zdravotní pojišťovna roku 2015.

Technologická agentura musí získat větší vliv

■ **Firmy dávají v Česku do výzkumu více peněz než stát,** což je podle předsdkyně Technologické agentury ČR Rut Bízkové špatně. „**Nemůžeme zahájit žádný nový program, protože máme peníze jen na udržení už těch rozběhnutých.** Je to jako s dítětem, které roste a vyžaduje stále více peněz. Když máte zdrojů pořád stejně, musí se to na dítěti projevit tím, že se nerozvíjí. A to není dobře,“ říká.

Pavel Otto

☒ **Rozhodla jste se opětovně ucházet o post šéfky Technologické agentury, kterou řídíte od roku 2012. Co máte v plánu, pokud budete znovu zvolena? Jsem přesvědčená, že agentura musí být velmi**

silná entita v celém systému podpory aplikovaného výzkumu. Musí se soustředit na velká a nikoli dílčí řešení. Jak rozpočtem, tak vlivem musí mít dostatečně silné postavení. To je klíčové, funguje to tak ve všech zemích na západ od nás. Jejich agentury mají stovky za-

městnanců a základní podíl na tom, co jejich vlády řeší v aplikovaném výzkumu.

☒ **Zvýšil by se počet pracovníků agentury? Ve většině zemí bývalého východního bloku působí v podobných institucích jen několik desítek lidí, v té čes-**

ké devětapadesát. Výjimkou je Polsko, jejich agentura má čtyři sta zaměstnanců. Zatím jsme si pomáhali, jak to šlo. Pokud ale máme řešit zásadní programy, musíme být větší. I proto, abychom byli způsobilější pro větší šíři programů, než je současných sedm. Agentury technologická a grantová by měly být základními články podpory výzkumu v Česku. Pokud bychom měli přežívat jen s několika málo programy, moc velký smysl by to nemělo.

☒ **Od koho byste další programy převzali? Záleží na tom, jaká bude nová politika výzkumu. Jen plánované nové ministerstvo pro výzkum stačí**

nebude. Samy rezorty školství nebo průmyslu nemohou zařídit všechno. Ani ministerstvo zdravotnictví nemůže mít pod sebou všechny zdravotnické výzkumné programy. Nedávno například Technologická agentura propojila jeden z nich s matematickými modely a tím ho výrazně zefektivnila.

☒ **Jaký je vůbec vztah mezi agenturou a vládou? Do jaké míry vás může úkolovat?**

Vazba na stát je velmi silná. Jsme jednou ze tří stálých kapitol státního rozpočtu, z nějž vláda financuje výzkum. Žádné jiné peníze na tuto činnost nemáme. Vláda zároveň jmenuje předsedu Technologické agentury, pětičlenné předsednictvo a dvanáctičlennou výzkumnou radu a zadává nám úkoly hlavně prostřednictvím svých strategických dokumentů. V současné době tak řešíme více než dvacet úkolů vyplývajících například z energetické koncepce, ze strategie sociálního vyloučení, ze státní politiky životního prostředí a řady dalších.

!! **Není pravda, že jsme pouhá montovna. Spousta nadnárodních koncernů u nás buduje vývojové centrály. Zájem o Česko je dán i tím, že máme velká vědecká centra, jejichž špičkové vybavení nenajdete v polovině Evropy.**

EB Poukazujete na nedostatek peněz na aplikovaný výzkum, jeho podpora podle vás poklesla. Vicepremiér Pavel Bělobrádek, který má tuto oblast na starosti, oponuje, že pro aplikace je do roku 2023 vyčleněno téměř 25 miliard s alokací tři až čtyři miliardy ročně. Samotná agentura navíc dostala loni sto milionů přidáno. Proč to nestačí?

Všichni se shodují, že je potřeba přidat peníze organizacím ve výzkumu. To je teze, kterou prosazujeme neustále, a shoduje se na tom jak rada pro výzkum, tak rada pro konkurenceschopnost. V roce 2010 Česko deklarovalo, že bude dávat do výzkumu až jedno procento HDP. Veškeré české výdaje rostou nad evropský průměr a v roce 2014 dosáhly dvou procent HDP. Je potřeba si ale uvědomit, že se to podařilo hlavně díky soukromým výdajům. Technologická agentura má na starosti právě to, aby veřejné prostředky propojovala se soukromými. A pokud stát vynakládá méně peněz než firmy, tak nemůžeme zahájit žádný nový program, protože máme peníze jen na udržení už těch rozběhnutých. Spolupráce mezi státem a firmami neroste, chybí multiplikační efekty.

EB Kolik by agentura potřebovala?

Rozpočet máme nastavený na čtyři miliardy a dostáváme necelé tři. Celý systém podpory výzkumu je potřeba nejprve reformovat a teprve pak do něj dávat více peněz. My jsme schopni raději pro výzkum předložit dostatek věcných argumentů pro zvýšení výdajů. Je to jako s dítětem, které roste. Pro dvouleté potřebujete méně peněz než pro desetileté nebo patnáctileté. Když máte zdrojů stále stejně, musí se to na dítěti projevit tím, že se nerozvíjí. A to není dobře.

EB Co je potřeba změnit?

Aby stát motivoval firmy k větším investicím do výzkumu a přitom za nimi ve výdajích nezaostával. Kroky ale musí činit rychle. S pomocí Evropské unie bylo vybudováno osmačtyřicet výzkumných center, které je potřeba nejen udržet, ale i rozvíjet. Kdyby teď zkra-

Foto E15 Michael Tomáš Zx

chovala, byla by to obrovská škoda. I proto, že disponují nejnovějšími přístroji.

EB Můžete zmínit nějaký konkrétní program propojení soukromých a státních peněz?

Vláda například udělala úžasnou věc, když podepsala memorandum s General Electric, které v Česku vytvoří vývojové centrum pro letecké motory a další pokročilé technologie. Technologická agentura podobným způsobem

propojila tři výzkumná centra s firmami, vznikly tři velké programy pro letecký průmysl. Když ale chcete něco takového dělat, systém to musí umožňovat. Když naučíme firmy a výzkumné organizace spolupracovat, soukromý sektor si pak už sám objedná to, co od akademických pracovišť nebo univerzit potřebuje. Je to oboustranně výhodné. Když ale dáte výzkumným organizacím peníze jen na to, aby přežily, spolupráci s firmami nenavážou.

EB Když naučíme výzkumné organizace a firmy spolupracovat, soukromý sektor si už sám objedná to, co od akademických pracovišť potřebuje. Když ale dáte organizacím peníze jen na to, aby přežily, spolupráci s firmami nenavážou.

EB Jak byste si reformu představovala?

Současný zákon o podpoře výzkumu bohužel zatím nezná nic jiného než dotace od státu. Soukromé peníze zkrátka do systému nemohou. Jako agenturu nás stojí hodně úsilí, abychom možné cesty nacházeli. Je to ale zbytečně složitá práce, stačilo by zákon novelizovat. A doufám, že se to podaří. Jeho novela je už v Poslanecké sněmovně ve druhém čtení. Změna by umožnila daleko flexibilnější kombinaci státních a soukromých prostředků. Když návrh na jaře projde a stát vloží do podpory výzkumu víc peněz, můžeme už po prázdninách rozjet další projekty. Multiplikační efekty se pak dostaví do dvou až tří let.

EB Podporují změnu i firmy?

Hodně se v tom angažuje Hospodářská komora a hlavně Svaz průmyslu a dopravy. Je to paradoxní, protože jeho členové poměrně často upřednostňují dotace. Teď ale chtějí do výzkumu sami investovat. A nejen velké, ale i malé firmy. Jde o ideální situaci. O novele zákona se hovoří už od roku 2012, kdy jsme ji spolu s ministerstvem školství iniciovali.

EB Kolik soukromý sektor do výzkumu zpravidla investuje?

V Česku je zhruba šest set firem, které do výzkumu ročně vynaloží mnoho milionů. Není pravda, že jsme pouhým montovnou pro zahraniční firmy. Spousta nadnárodních koncernů u nás buduje

vývojové centrály, například Bosch tady vyvíjí plynové spojky pro všechny své světové pobočky. Velký zájem o Česko je dán i tím, že máme právě ta velká vědeckovýzkumná centra, jejichž špičkové vybavení nenajdete v polovině Evropy.

EB Jak vidí vědeckovýzkumná obec budoucnost?

Zásadní roli sehraje rychlý internet s možností přenosu velkého objemu dat. To ovlivní, kde budeme žít a jak budeme pracovat. Myslím si, že si to vědeckovýzkumná obec dobře uvědomuje.

EB Narážíte na čtvrtou průmyslovou revoluci?

Původně to byla německá iniciativa z roku 2011 známá pod názvem Industry 4.0. Loni ji u nás začalo prosazovat ministerstvo průmyslu a obchodu. Jde o to, abychom jako největší exportér do Německa na tuto snahu reagovali a nadále mohli s touto zemí oboustranně výhodně a prospěšně obchodovat. Ministr Mládek ponese v březnu do vlády strategický materiál s názvem Národní iniciativa Průmysl 4.0, což je označení právě pro čtvrtou průmyslovou revoluci. Ta bude vyžadovat velký objem výzkumu a tedy i programů a peněz na jejich podporu, o nichž se ještě přede dvěma lety vůbec nemluvilo.

Rut Bízková (58)

Po absolvování Vysoké školy chemicko-technologické v Praze

pracovala od roku 1981 v Ústavu jaderného výzkumu v Řeži. V letech 1994 až 1996 byla mluvčí ČEZ. Od roku 1999 zastávala funkci vedoucí oddělení průmyslové politiky ministerstva průmyslu a obchodu. V roce 2006 se stala náměstkyní ministra životního prostředí, odpovídala za rezortní program výzkumu a vývoje. V roce 2010 byla jmenována ministryní životního prostředí. V Technologické agentuře ČR byla nejprve členkou výzkumné rady, od března 2012 je předsedkyní této instituce.

Tvář dne

„Je to uzavření jedné kapitoly, která začala 11. září 2001. Ukázali jsme, že se jako národ umíme posunout,

řekl o návrhu uzavřít věznici
Guantánamo americký prezident
Barack Obama
str. 11

Foto Reuters

Komentář

Jana Havligerová

Politický
rozměr
šikany

V Praze na Třebešíně v tamní průmyslové škole se teď úředníci a politici střídají jak apoštolové na orloji. Průmyslovku včera navštívily mimo jiné i ministryně školství a pražská primátorka. Je to onen vzdělávací ústav, kde tři žáci druhého ročníku napadali učitelku. Obě politicky pobesedovaly se studujícími a odjížděly málem nadšené. Studenti byli prostě báječní, šikanu odsuzují. Ministryně věří, že v této škole se už podobná situace opakovat nebude.

Paráda. Až na to, že minimálně posluchači z 2. E – třídy, kde zesnulá kantorka učila, dost dlouho tiše přihlíželi, jak spolužáci angličtinářku trápí. Každý, kdo chodil do školy, navíc moc dobře ví, že povědomí o podobné záležitosti se mezi studenty šíří jako požár, jen zřídka něco takového zůstane utajené za jedněmi dveřmi. Kdy přesně studenti pochopili, že definitivně končí legrace, nejspíš zjistí policie. Teď,

když se šikanování provalilo, ho všichni průmyslováci pochopitelně odsuzují. Není sice možné všechny žáky házet do jednoho pytle, díky některým z nich se skandál dostal na veřejnost, bylo by ale na místě to nadšení z jejich přístupu poněkud krotit.

Vedení školy se hájí. Prý o ničem nevědělo. Že by se do sborovny nic nedoneslo? A co třídní učitel? Hlavní argument obhajoby pak zní:

Co si s fenoménem šikany počít, nikdo moc neví. Jasně je snad jediné to, že problém nevyřeší sebelepší ministerská směrnice o prevenci.

Příčinou skonu kantorky nebyla agresivita, které musela čelit v zaměstnání. Byla nemocná.

Šikana angličtinářky trvala skoro půl roku. Při současně zdravotní osvětě i průměrně vzdělaní lidé vědí, že dlouhodobý stres některé nemoci přímo vyvolává a prakticky u každé zhoršuje průběh. Ředitel školy a jeho zástupkyně, kteří svorně přesvědčují veřejnost, že ne-

udělali žádnou chybu, by už snad měli raději alespoň mlčet. Když už tedy nechtějí odstoupit. Místo toho dokonce tvrdí, že tři studenty, kteří učitelku šikanovali, vedení školy ani nemůže vyloučit. Že to musí jako zřizovatel vzdělávacího ústavu učinit magistrát. Školní inspekce je ovšem vzápětí usvědčila ze lži. Takže odpovědnost stále přesouvají na někoho jiného. To o schopnosti nadále velet dotčené průmyslovce moc nesvědčí.

Za zdi škol nevidíme, ale průzkumů vypovídajících o tom, že ani nejnižším stupňům se nevyhýbá násilí, je dost. A intenzita šikany narůstá. V podstatě se dá říct, že polovina učitelů se během školního roku setká s hrubou slovní agresí, šest procent učitelů a čtyři procenta učitelek se stanou obětí fyzického útoku. Je to vážný problém. Co si s ním počít, nikdo moc neví. Jasně je snad jen to, že ho nevyřeší žádná ministerská směrnice o prevenci.

Když už nic jiného, politici by se měli o fenoménu šikany velmi vážně bavit a hledat nějakou možnost, třeba i zákonnou, jak posílit autoritu učitelů. Před rodiči i před dětmi. A problematiku šikany by měla mít silně na zřeteli i ministryně školství na svém vehementním tažení za inkluzi ve vzdělávání.

Glosa

Zívačka

Praha skutečně bude mít novou elektronickou tramvajenku, hloupý pracovní název se stal názvem oficiálním a oficiální podoba kartičky je ještě ošklivější než ta pracovní. Na to, že metropoli už čtyři měsíce vládne nekompletní rada bez podpory v zastupitelstvu, to není špatný výkon. Záměr nahradit proklatou červenou Opencard zelenou novinkou odtajnilo město před pár týdny. A od března už bude možné na ni jezdit. Jak prostě. Úplná pohoda. Samozřejmě nikdo neví, jestli to bude fungovat.

My, hrdí majitelé nejdražší tramvajenky na světě, budeme majitele laciné zelené kartičky samozřejmě považovat za cestující druhé kategorie. Ale to nemění nic na tom, že město se po nekonečných tahanicích s firmou EMS, které beztak neměly žádné dobré řešení, dokázalo rozhodnout a sáhnout po jednom ze špatných – zapomenout na 1,7 miliardy a Opencard pohřbit. To je v dnešní době politická odvaha, která si zaslouží ocenění.

Martin Čaban

**Kterou meteorologickou aplikaci používáte?
Ta moje na zítřek předpovídá mračna kobylek
a místy intenzivní přeháňky ohně a síry.**

Rozvoj šetrné energetiky – bez stability to nepůjde

Stabilní právní rámec je životně důležitou podmínkou pro dosažení levné a čisté energie z obnovitelných zdrojů. Naopak kombinace špatné regulace a rizikového prostředí odrážejícího se v nevýhodných podmínkách pro financování může zvýšit cenu nových projektů. Klíčem pro udržitelný rozvoj šetrné energetiky je proto nejen vytvoření vhodných podmínek pro první investice do solární nebo větrných elektráren, ale také jejich udržení.

NEKLID V ŠETRNÉ ENERGETICE

České projekty obnovitelných zdrojů nemají snadné spaní. Během minulých pěti let byly dvakrát narušeny garantované podmínky pro solární elektrárny, když předchozí vlády prosadily takzvaný solární odvod kvůli údajné překompenzaci podpory. Korunu právní nestabilitě pak nasadila na konci minulého roku předsedkyně Energetického regulačního úřadu Alena Vitásková, když v rozporu s legislativou odmítla vydat cenové rozhodnutí pro podporu obnovitelných zdrojů na rok 2016. Následně odjela na dovolenou a těsně před koncem roku situaci zachránil vypsáním podpory místopředseda ERÚ Jan Nehoda.

Přesto však nemusí mít projekty obnovitelných zdrojů, které přispívají svou výrobou zhruba 13 procent čisté elektřiny k lepšímu životnímu prostředí, klid. Nadále totiž běží diskuze s Evropskou komisí o formě a přiměřenosti výše podpory, kterou otevřela Česká republika před dvěma lety s ne úplně jasným cílem.

V historii nastavování české podpory pro šetrnou energetiku však lze najít zásadní body, které pomáhají určit právní rámec legálnosti vyplácení podpory. Solární asociace má k dispozici dopis Evropské komise již z roku 2004. V něm Komise vyslovila předběžný souhlas se schématem podpory v návrhu zákona, na základě kterého začala Česká republika v roce 2005 podporovat obnovitelné zdroje. „Pokud

existuje něco jako právní kontinuita, nemůže se Komise najednou tvářit, že s ní nikdo schéma podpory obnovitelných zdrojů nekonzultoval. Komise již v roce 2004 vyslovila souhlas s českým záměrem podpory obnovitelných zdrojů. Proces schválení podpory by tak měl být čistě formální,“ upozorňuje právě s odkazem na existenci více než deset let starého dopisu Veronika Hamáčková, ředitelka Solární asociace.

Druhým důležitým milníkem, který by mohl být užitečný zejména pro českou vládu, je návod, kterým Evropská komise v roce 2013 vyzvala členské státy, aby se při změně dotačních schémat pro obnovitelné zdroje „vyvarovaly neoprávněných nebo retroaktivních změn podpory. Legitimní očekává-

ní investorů ve věci návratnosti stávajících investic musí zůstat zachována.“

Tématem stability rozvoje obnovitelných zdrojů se na začátku února zabýval také parlamentní seminář pořádaný pod záštitou Václava Zemka, poslance a místopředsedy Výboru pro životní prostředí. Padlo na něm několik důležitých komentářů k této problematice. Například na často v médiích opakované strašení předsedkyně ERÚ Aleny Vitáskové ohledně možnosti, že by investoři museli vrátet podporu, reagoval advokát Luděk Šíkola prohlášením, že „je zbytečné strašit investory do výroby elektřiny odebráním podpory v důsledku budoucích kroků Evropské komise. S velkou mírou jistoty, vyplývající ze znalosti praxe Komise a Soudního dvora, můžu konstatovat, že podpora poskytovaná obnovitelným zdrojům v České republice nebude označena za neslučitelnou s vnitřním trhem Evropské unie. To znamená, že nikdo nebude vracet podporu obdržanou za již vyrobenou a do sítě dodanou elektřinu. Současně nic nebrání státu vyplácet i v dalších letech podporu tak, jak investorům slíbil.“

BARIÉRY VERSUS CHYTRÁ OPATŘENÍ

Mezi největší překážky pro budoucí rozvoj šetrné energetiky v Česku patří právě nestabilní legislativní prostředí i absence kontinuity přístupu ministerstev nebo státních úřadů. Obnovitelné zdroje by mohly výhledově pokrývat významnou část dodávek elektřiny pro domácnosti a podniky. Nestane se tak, pokud neobnovíme důvěru investorů, ale také rodin v pořízení vlastních solárních panelů nebo kotlů na biomasu. Na již zmíněném únorovém parlamentním semináři rezonoval návrh Aliance pro energetickou soběstačnost a Solární asociace adresovaný předsedovi vlády Bohuslavu Sobotkovi na zřízení místa vládního zmocněnce pro využití obnovitelných zdrojů. Úkolem zmocněnce pro šetrnou energetiku by pak byla koordinace naplňování vládních strategií v oblasti využití potenciálu obnovitelných zdrojů, zkoumání vhodných modelů efektivní podpory nebo mapování bariér provozu a výstavby obnovitelných zdrojů a hledání jejich řešení.

Podle účastníků diskuze by šlo o jeden ze zásadních impulsů pro obnovení růstu obnovitelných zdrojů. Myšlenku vládního zmocněnce pro obnovitelné zdroje podpořil na semináři také Vojtěch Kotecký, analytik sdružení Glopolis. Podle něj by dávalo smysl vytvoření státního zmocněnce pro obnovitelné zdroje energie, neboť by toto odvětví koordinoval napříč rezorty a zajistil, že se investoři přestanou bát a využijí příležitosti, které v obnovitelných zdrojích u nás máme.

Role zmocněnce by také naplnila podmínku, kterou na semináři vyzdvihl poslanec Václav Zemek: „V obnovitelných zdrojích je velký inovační potenciál, ale musíme sledovat rozvoj technologií progresivních zdrojů, aby se nám pak nestalo, že v energetice budeme na chvostu Evropy.“ ■

Minirecenze

BLU-RAY

Straight Outta Compton

(Vydavatel: Bontonfilm)

Jeden z nejlepších studiových filmů loňského roku, hiphopová pecka Straight Outta Compton, vyšel na Blu-rayi. Disk nabízí celou řadu bonusů, které spoléhají na silný vztah diváka k fenoménu N.W.A. Vystupují zde všichni zbylí členové, zazní řada ukázek mimořádných skladeb, dvěma nejslavnějším jsou věnovány samostatné minidokumenty. Snad jen škoda, že tu chybí legendární videoklip k titulní skladbě Straight Outta Compton, který odstartoval revoluci. Jinak disk také nabízí řadu zajímavých pohledů do zákulisí natáčení, které dokreslují výslednou autentičnost snímku. Povedený disk.

Purpurový vrch

(Vydavatel: Bontonfilm)

Zvláště nevyrovnaný, snad i nepovedený film Guillerma Del Tora vychází na stylovém Blu-rayi. Jeho stylovost se díkybohu nesmrkla na využití netradiční červené krabičky, ale pronikla i do nabídky disku. Jednotlivé bonusy například uvozují citáty slavného mexického režiséra a v jednom z nich Del Toro také potvrzuje tezi Františka Vlčíla, že klíč k dobrému filmu vězí v architektuře. Další dokumenty pak osvětlují především Del Torovy záměry, které nejspíš i podle samotných tvůrců diváci nedocenili. Divák bonusů se tak hodně dozví o žánru gotického románu, ale také o psychologii děsivých filmů či o významu motivů, jako je ženská hrdinka či tajemství sklepa. Bohužel pro Del Tora je jeho vyprávění často zajímavější než některé momenty hlavního filmu.

Stanislav Šulc

KNIHY

Daniela Krolupperová, Miloš Kratochvíl: Draka je lepší pozdravit aneb O etiketě

(Nakladatelství: Mladá fronta)

Slušné chování vůči svému okolí by mělo být samozřejmostí. Vštěpovat pravidla hry dětem od nejútlejšího věku je vždy užitečné. Aby z našich dětí vyrůstali čestní a dobří lidé, o to se snaží kniha Daniely Krolupperové Draka je lepší pozdravit aneb O etiketě, určená dětem od pěti let. Po přečtení působivého úvodu Elišky Haškové Colidge sáhnou po krásné graficky vyvedené knize mnozí rodiče či prarodiče, neboť se jedná o velmi prospešnou knihu, která by neměla chybět v knihovničce žádného předškoláka. Hračky v nepřítomnosti dětí ožívají a povídají si o nešvarech, s nimiž se setkaly, v podobě krátkých pohádek. Poté rozebírají, co by se mělo a nemělo. Přílišnou didaktičnost vyvažují vtipné testy v závěru každé kapitoly, při nichž se pobaví jak děti, tak dospělí. Kniha je doplněna veselými barevnými ilustracemi Markéty Vydrové.

Zuzana Dorogiová

Temná cesta do hlubin gangsterovy duše

■ Nakladatelství Paseka přichází s další kriminálkou zručného spisovatele Dennise Lehana. V knize Pod rouškou noci čtenář najde gangsterskou ságu z počátku minulého století.

Martin Stručovský

V průběhu půl roku se českému čtenáři dostává do rukou další román Dennise Lehana (na snímku). V knize Pod rouškou noci se autor prozatím rozloučil s duem pátračů Kenzie a Gennarovou, stejně jako s detektivkou drsné školy. Místo toho se pustil do vyprávění gangsterské ságy, jejímž hrdinou je Joe Coughlin.

Na samém počátku je Joe řadový, skoro až tuctový gangster, který se v průběhu románu vypracuje na jednoho z předních představitelů mafiánské organizace. Čím víc Joe stoupá v hierarchii rodiny, tím víc se jeho charakter mění a propadá do temnoty. Díky tomu Pod rouškou noci není žánrově čistokrevná gangsterka, ale přibližuje se k noiru. Joe je nucen se řídit pravidly gangsterského života a několikrát na vlastní kůži zakusí, že každé rozhodnutí, které učiní, vyvolá určitou reakci, za kterou musí zaplatit vlastní krví a kouskem duše.

Celý příběh Lehane zasadil do období prohibice a dalších historických událostí. V knize je znatelně cítit, že si autor dal se studováním reálií opravdu pečlivou práci. Atmosféra míst i doby začátku 20. století na vás bude dýchat doslova z každé strany. Všechno působí naprosto reálně a autenticky. Proto lze Pod rouškou noci číst nejen jako gangsterku/noir, ale také jako historický

Foto profilmedia.cz

HVĚZDA PERA. Dennis Lehane patří k nejúspěšnějším spisovatelům posledních let. Podle mnoha jeho knih vznikly úspěšné filmy.

román z období prohibice. I přes změnu doby a hrdinů se však autor nevzdal prostředí svého rodného Bostonu, kde se odehrává první část románu. Četba se tak pro Lehaneovy fanoušky stává skutečným požítkem a nabízí zajímavé propojení s autorovými předchozími knihami.

Stejně jako Bostonu se však Lehane nezpronevěřil ani svému citu pro tvorbu živoucích charakterů, perfraktních dialogů a především

talentu vyprávět příběhy. Pod rouškou noci pak navíc představuje autorovu stylisticky nejvybroušenější knihu, která jednoznačně ukazuje, v jak schopného vypravěče se Lehane vypracoval.

Autor je spolupracovníkem redakce

Dennis Lehane: Pod rouškou noci

Nakladatelství: Paseka, 2016

Překlad: David Petrá

Hodnocení: 80 %

Chytré technologie pomáhají Praze řídit dopravu efektivně

■ **Nové technologie pořízené s podporou Evropské unie zajišťují efektivnější řízení pražských křižovatek a komunikací. Umožní to právě ukončený projekt Technické správy komunikací hl. m. Prahy. Modernizace křižovatek se světelným signalizačním zařízením (SSZ) přinese inovaci systému a zvýšení spolehlivosti. Cílem je snaha o zlepšení dopravní situace v Praze.**

Autor: TSK

Praha, stejně jako další světové metropole trpí každý den dopravními komplikacemi způsobenými enormním nárůstem dopravy a to nejen

v centrální oblasti, ale i na příjezdech do metropole. Ta způsobuje zhoršenou průjezdnost, zvýšené znečištění ovzduší a nehodovost. Řešením, které nabývá na významu je postupné zavádění inteligentní dopravní systémů nebo jinak řečeno telematických systémů.

Telematický systém

Telematický systém je soubor informačních a komunikačních technologií a zařízení, které umožňují aktuálně sledovat, vyhodnocovat a řídit charakteristiky dopravy v daném úseku ve velkém objemu a s vysokou přesností. Mezi prvky telematického systému patří např. kamery s funkcemi detekce, algoritmy a software,

kabelové a bezdrátové sítě pro přenos dat, detektory, váhy a informační panely pro řidiče.

Hlavními přínosy tohoto systému jsou eliminace rizik vzniku negativních událostí, automatizované a rychlejší reakce na incidenty a snižování ekologické zátěže, úspora času při jízdě a v konečném důsledku pak zvýšení plynulosti a bezpečnosti dopravy. „Telematický systém umožní v praxi nejen zvýšit kapacitu křižovatek se světelnou signalizací o 10-20 %, ale také díky nasazení LED technologie snížit náklady na údržbu a na spotřebu energie až o 80 %. Systém dynamického řízení rovněž zkrátí čekací doby a sníží zdržení

vozidel o 15-35 %“, informoval nás Ing. Ladislav Pivec, ředitel TSK hl.m. Prahy pověřený řízením organizace.

Z používaných telematických aplikací se ve městech používá právě řízení křižovatek pomocí SSZ, systémy ovlivňování a informování řidičů pomocí informačních panelů, řízení v tunelech, parkovací systémy nebo aplikace pro MHD jako např. zajištění tzv. aktivní preference MHD, kde vozidlo přímo komunikuje rádiově s řadičem křižovaty. Dopravní prostředky díky preferenci mají zajištěn plynulejší průjezd danou oblastí, zvyšuje se cestovní komfort a snižuje se doba jízdy dopravním prostředkem.

Křižovatka řízená chodcem i tramvají

Díky projektu byly křižovatky osazeny moderním světelným signalizačním zařízením, kterým zajišťují nové funkce inteligentního řízení jako je preference MHD a dynamické řízení reflektující dopravně závislé a časově závislé řízení pro danou lokalitu či oblast. Při dopravně závislém řízení se signální programy (jako je délka červeného a zeleného signálu) mění v závislosti na situaci v dopravě. Výhodou je např. možnost zásahu chodců či vozidel přímo do průběhu řízení dopravy nebo zamezení přepřínování křižovatek.

Praha nové technologie podporuje

„Prioritou Prahy je zařadit se v oblasti řízení dopravy mezi vedoucí evropská města. Praha dlouhodobě patří k metropolím využívajícím nejmodernější technologie a trendy a může se opřít o špičkové znalosti a odborníky z akademického a podnikatelského

prostředí. Proto přechod na telematické systémy podporujeme. Díky tomuto projektu můžeme občanům i návštěvníkům města zajistit výrazně bezpečnější a plynulejší cestování“, říká Petr Dolínek, náměstek primátorky hl. města Prahy pro dopravu a evropské fondy.

Hovoříme o projektu „Modernizace a dodávky systému řízení dopravy v hl. m. Praze“, realizovaného v letech 2010 až 2015 v rámci Operačního programu Doprava.

LED technologie (foto TSK) ►

▼ Kamerový systém s videodetekcí (foto TSK)

Moderní technologie i prostor pro cyklisty

V rámci projektu byla instalována nová návěstidla s LED technologií, která zajišťuje oproti starým žárovkovým zdrojům významnou energetickou úsporu a dále systém videodetekce vozidel, chodců a cyklistů. Křižovatky byly vybaveny funkcí aktivní či pasivní preference MHD. Bylo rovněž upraveno vodorovné a svislé dopravní značení. V neposlední řadě došlo ke stavebním úpravám. Byly

provedeny bezbariérové úpravy na přechodech pro chodce ve formě snížení obrub nebo signálních prvků pro nevidomé či osoby se sníženou funkcí pohybu. Zároveň došlo k úpravě polohy a zkrácení délky přechodů, dále k doplnění obrub komunikací a dělících ostrůvků a ke změně šířky jízdních pruhů.

Projekt splnil cíl snížení negativních dopadů silniční

dopravy pomocí zavádění telematických systémů na území hl. m. Prahy. Věcně byl zaměřen na obnovu stávajících a výstavbu nových křižovatek a komunikací typu SSZ s vybavením prostředky telematického systému. V rámci projektu bylo obnoveno 90 a vystavěno 77 křižovatek SSZ, tj. celkem 167. Spolu s tím byl zaveden nový způsob řízení a pořízeno modernější technické vybavení. ■

Foto dne

Foto: reuters

HODNĚ REÁLNÉ.
Předvádění brýlí pro virtuální realitu Gear VR jihokorejské firmy Samsung strhlo diváky. Na největším mobilním veletrhu MWC v Barceloně v nich mohli vidět i to, co nabízí nová kamera pro virtuální realitu firmy Nokia s názvem OZO – v rozsahu 360 stupňů snímá obraz i zvuk.

Vědci zjistili, že...

...v Antarktidě žije neznámý druh bakterie

■ Česká expedice, která se vrátila z polární stanice Masarykovy univerzity na ostrově Jamese Rosse v Antarktidě, přivezla dvě cenná zjištění.

Mikrobiologové popsali neznámý druh půdní antarktické bakterie, který pojmenovali *Pseudomonas gregormendelii*. Jméno zakladatele genetiky Johanna Gregora Mendela nese také polární stanice.

Souběžně se studiem mikroorganismu jedna z auto-

matických měřicích stanic loni v březnu zachytila patrně nejvyšší dosud naměřenou

teplotu na nejjižnějším kontinentu: 17,8 stupně Celsia. Vzhledem k tomu, že vědci

obsluhují stanici jednou ročně, údaj z paměti zařízení vyzvedla až letošní expedice.

Mikrobiologové novou bakterii opakovaně objevili ve vzorcích, které na ostrově sbírají od roku 2007. V laboratorích České sbírky mikroorganismů dosud ze vzorků izolovali přes šest stovek kmenů bakterií rodu *Pseudomonas*. Rozborů nasvědčují, že některé z nich jsou unikátní a dosud neznámé. „Popsaná *Pseudomonas gregormendelii* patří mezi chladnomilné druhy, pohybuje se pomocí bičíků a je podobná bakterii, kterou jsme popsali před třemi lety – *Pseudomonas* prose-

kii,“ uvedl člen týmu Marcel Kosina. Objev bakterie brzy publikuje odborný časopis *Current Microbiology*. Mezinárodního uznání teplotního rekordu se vědcům dostane až po ověření přístrojů a jeho publikaci.

„Svým měřením v podstatě potvrzujeme, že globální klimatická změna se týká celého světa včetně Antarktidy,“ řekl klimatolog Kamil Lásk a s tím, že oteplování se v posledních letech částečně vyrovnává nárůstem sněhových srážek. Úbytek ledovců v Antarktidě pak není tak dramatický, jak by vzestup teploty mohl naznačovat. /čtk, msc/

Foto: čtk

REKORD. Automatická stanice Masarykovy univerzity nejspíš naměřila dosud nejvyšší teplotu v Antarktidě: 17,8 stupně Celsia.